

SFS 1992:1702 Lag
Utkom från trycket
den 30 december 1992

om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring;

utfärdad den 21 december 1992.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs att 3 kap. 1, 4, 4 b, 7, 7 b, 8, 9 a, 10–10 c och 16 §§, 4 kap. 6 och 14 §§, 6 kap. 1, 2 och 4 §§, 7 kap. 1, 2, 3 a och 4 §§, 8 kap. 6 och 7 §§, 11 kap. 6 §, 12 kap. 1 och 4 §§, 13 kap. 1 §, 21 kap. 1 § samt 22 kap. 8 § lagen (1962:381) om allmän försäkring² samt punkten 11 av ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1988:881) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

¹ Prop. 1992/93:31, bet. 1992/93:SfU9, rskr. 1992/93:157

² Lagen omtryckt 1982:120.

1 §³ Hos allmän försäkringskassa inskriven försäkrad äger enligt vad nedan sägs rätt till sjukpenning, om hans sjukpenninggrundande inkomst uppgår till minst sextusen kronor.

Villkoret om inskrivning hos försäkringskassan för rätt till sjukpenning anses uppfyllt om det har berott på åldersregeln i 1 kap. 4 § att villkoret inte har kunnat uppfyllas.

Rätt till sjukpenning enligt detta kapitel föreligger inte på grundval av anställningsförmåner för tid som ingår i en sjuklöneperiod, under vilken den försäkrades arbetsgivare har att svara för sjuklön enligt lagen (1991:1047) om sjuklön.

4 §⁴ För dagar i en sjukperiod gäller, om inte annat följer av 10–10 b §§,

1. att sjukpenning inte utges för den första dagen,

2. att hel sjukpenning för de två följande dagarna utgör för dag 65 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365,

3. att hel sjukpenning för tid därefter till och med den trehundra- och sextiofemte dagen utgör för dag 80 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365, och

4. att hel sjukpenning för tid därefter utgör för dag 70 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365. Sjukpenningen avrundas till närmaste hela krontal.

Om den försäkrade av arbetsgivaren erhåller lön under sjukdom för samma tid som sjukpenningen avser, skall sjukpenning som utges till och med den nittionde dagen i sjukperioden minskas med det belopp som lönen under sjukdom överstiger 10 procent av vad den försäkrade skulle ha fått i lön om han varit i arbete och sjukpenning som utges för tid därefter minskas med hela lönen under sjukdom. Till den del lönen under sjukdom utges i förhållande till lön i arbete som för år räknat överstiger den högsta sjukpenninggrundande inkomst som kan beräknas enligt 2 § skall minskning dock endast ske med belopp som överstiger 75 procent av lönen i arbete när sjukpenning utges med den procentandel som anges i första stycket 2, 90 procent av lönen i arbete när sjukpenning utges från och med den fjärde till och med den nittionde dagen med den procentandel som anges i första stycket 3, 80 procent av lönen i arbete när sjukpenning utges från och med den nittioförsta till och med den trehundra- och sextiofemte dagen med den procentandel som anges i första stycket 3 och 70 procent av lönen i arbete för tid därefter när sjukpenning utges med den procentandel som anges i första stycket 4.

Vid tillämpning av bestämmelserna i andra stycket skall ersättning som utges på grund av förmån av fri gruppsjukförsäkring som åtnjuts enligt grunder som fastställs i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens huvudorganisationer anses som lön under sjukdom från arbetsgivare.

Om den försäkrade gått miste om sjukpenning till följd av bestämmelserna i första stycket 1 eller 10 a § första stycket 1 för sammanlagt tio dagar

³ Senaste lydelse 1991:1977. Ändringen innebär att fjärde stycket upphävs.

⁴ Senaste lydelse 1991:1639.

under de senaste tolv månaderna utges sjukpenning för dag som avses i första stycket 1 med 65 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365.

Det belopp varmed minskning skall göras avrundas till närmast lägre hela krontal. Avräkning skall i första hand göras vid utbetalning av sjukpenning som avser samma tid som den lön under sjukdom som föranlett minskningen men får också göras vid närmast följande utbetalning av sjukpenning.

4 b §⁵ Den allmänna försäkringskassan kan efter skriftlig ansökan av den försäkrade besluta att hel sjukpenning för dag skall utges med 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst delad med 365 eller, vid sjukpenningberäkning enligt 10 a §, med motsvarande arbetstidsfaktor, även för dag som avses i 4 § första stycket 1 och 2 och 10 a § första stycket 1 och 2. Ett sådant beslut får meddelas endast om den försäkrade lider av sjukdom som kan antas medföra ett större antal sjukperioder med rätt till sjukpenning under en tolv månadersperiod.

Ett beslut enligt första stycket gäller från och med den kalendermånad då ansökan gjordes hos försäkringskassan, om inte annat sägs i beslutet. Beslutet skall gälla för viss tid som anges i beslutet eller, om det finns särskilda skäl, tills vidare. Beslutet skall upphävas om villkoret enligt första stycket andra meningen inte längre är uppfyllt.

En försäkrad som har gjort ansökan enligt första stycket är skyldig att genomgå undersökning av läkare eller tandläkare och att ge in utlåtande över undersökningen, om försäkringskassan finner att det behövs för ärendets bedömning. För den försäkrades utgifter för undersökningen och för utlåtande över undersökningen lämnas ersättning i enlighet med vad regeringen förordnar.

7 §⁶ *Sjukpenning* utges vid sjukdom som sätter ned den försäkrades arbetsförmåga med minst en fjärdedel. Med sjukdom jämställs ett tillstånd av nedsatt arbetsförmåga, som orsakats av sjukdom för vilken sjukpenning utgetts och som fortfarande kvarstår efter det att sjukdomen upphört.

Saknar den försäkrade arbetsförmåga utges hel sjukpenning. Om arbetsförmågan inte saknas helt men är nedsatt med minst tre fjärdedelar utges tre fjärdedels sjukpenning. Är arbetsförmågan nedsatt i mindre grad men med minst hälften utges halv sjukpenning. I annat fall utges en fjärdedels sjukpenning.

Försäkringskassan får när det finns skäl till det kräva att läkarintyg ges in för att styrka nedsättning av arbetsförmågan.

När en sjukperiod har pågått fyra veckor skall den försäkrade ge in ett läkarutlåtande till försäkringskassan, om kassan begär det. Ett sådant läkarutlåtande skall innehålla uppgift om behovet av rehabilitering, pågående och planerad behandling eller rehabiliteringsåtgärd samt, om möjligt, beräknad återstående sjukdomstid med nedsatt arbetsförmåga.

För utgifter för läkarundersökning och utlåtande som föranleds av en begäran enligt fjärde stycket lämnas ersättning i enlighet med vad regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Riksförsäkringsverket föreskriver.

⁵ Senaste lydelse 1990:1516.

⁶ Senaste lydelse 1991:1040.

7 b §⁷ Sjukpenning enligt 7 § utges även när den försäkrade genomgår en medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering som syftar till att förebygga sjukdom eller att förkorta sjukdomstid eller att helt eller delvis förebygga eller häva nedsättning av arbetsförmågan. Som villkor gäller att behandlingen eller rehabiliteringen har ordinerats av läkare och ingår i en av försäkringskassan godkänd plan.

Arbetsförmågan skall anses nedsatt i den mån den försäkrade på grund av behandlingen eller rehabiliteringen är förhindrad att förvärvsarbeta.

Sjukpenning enligt denna paragraf utges med 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst delad med 365 eller, vid sjukpenningberäkning enligt 10 a §, med motsvarande arbetstidsfaktor även för dag som avses i 4 § första stycket 1 och 2 och 10 a § första stycket 1 och 2.

8 §⁸ Vid bedömningen av om arbetsförmågan är fullständigt nedsatt skall, om sjukdomen kan antas vara kortvarig, särskilt beaktas om den försäkrade på grund av sjukdomen är ur stånd att utföra sitt vanliga eller därmed jämförligt arbete. Om den försäkrade på grund av sjukdomen behöver avstå från förvärvsarbete under minst en fjärdedel av sin normala arbetstid en viss dag, skall hans arbetsförmåga anses nedsatt i minst motsvarande mån den dagen. Vid prövning av den försäkrades rätt till sjukpenning för tid under vilken han annars skulle ha uppburit föräldrapenning, skall arbetsförmågan anses nedsatt endast i den utsträckning som den försäkrades förmåga att vårda barnet är nedsatt på grund av sjukdomen.

Om sjukdomen kan antas bli långvarig eller den försäkrade bedöms inte kunna återgå till sitt arbete, skall försäkringskassan undersöka om den försäkrade efter sådan åtgärd, som avses i 7 b § eller 22 kap. 7 §, kan försörja sig själv genom förvärvsarbete om arbetsförhållandena ändras eller om annat lämpligt arbete erhålls. Därvid skall beaktas vad som rimligen kan begäras av honom med hänsyn till sjukdomen, hans utbildning och tidigare verksamhet samt ålder, bosättningsförhållanden och andra sådana omständigheter.

Om den försäkrade uppbär förtidspension eller särskild efterlevandepension enligt denna lag, skall vid prövning av den försäkrades rätt till sjukpenning bedömningen av hans arbetsförmåga ske med bortseende från den nedsättning av förmågan eller möjligheten att bereda sig inkomst genom arbete som ligger till grund för utgående pension.

Som sjukperiod anses tid, under vilken en försäkrad i oavbruten följd lider av sjukdom som avses i 7 § eller har rätt till sjukpenning enligt 7 b § eller rehabiliteringspenning enligt 22 kap. 7 §. Uppkommer för den försäkrade rätt till sjukpenning enligt kapitlet i omedelbar anslutning till en sjuklöneperiod enligt lagen (1991:1047) om sjuklön, skall sjukperioden enligt denna lag anses omfatta också sjuklöneperioden.

Om en sjukperiod börjar inom fem dagar från det en tidigare sjukperiod avslutats skall bestämmelserna i 4 och 10 a §§ tillämpas som om den senare sjukperioden utgör en fortsättning på den tidigare sjukperioden.

⁷ Senaste lydelse 1991:1976.

⁸ Senaste lydelse 1992:275.

9 a §⁹ En kvinna som önskar erhålla havandeskapspenning skall göra ansökan därom. Den allmänna försäkringskassan får påfordra att kvinnan till stöd för sin rätt till havandeskapspenning inger utlåtande av sin arbetsgivare samt läkarutlåtande.

I beslutet om havandeskapspenning skall anges under vilken tid ersättning kan utges.

Vad i lag eller annan författning föreskrivs om sjukpenning gäller i fråga om havandeskapspenning med undantag av bestämmelserna om ersättning för merutgifter i 7 a § och om karenstid i 11 §. Vidare skall havandeskapspenningen, med avvikelser från vad som anges i 4 § första stycket och 10 a §, utges med 65 procent även för den första dagen. Havandeskapspenning utges inte i den mån kvinnan för samma tid uppbär sjukpenning eller sjuklön eller annan ersättning enligt lagen (1991:1047) om sjuklön.

10 §¹⁰ För de första 14 dagarna i sjukperioden utges sjukpenning som svarar mot sjukpenninggrundande inkomst av anställning endast under förutsättning att den försäkrade skulle ha utfört förvärvsarbete om han inte hade varit sjuk. För en försäkrad som avses i 5 § tredje stycket 1 eller sjätte stycket skall vad som har sagts nu gälla även för tid efter de första 14 dagarna av sjukperioden. För sjukpenningen skall 10 a och 10 b §§ tillämpas.

Med tid för förvärvsarbete enligt första stycket jämställs

1. ledighet för semester, dock inte om den försäkrade uppbär semesterlön enligt semesterlagen (1977:480) och, enligt 15 § samma lag, kan begära att dag då han är oförmögen till arbete på grund av sjukdom inte räknas som semesterdag,
2. ledighet under studietid för vilken oavkortade löneförmåner utges,
3. ledighet under tid då den försäkrade genomgår sådan utbildning eller undervisning som anges i 5 § tredje stycket 2 eller uppbär korttidsstudiestöd enligt studiestödslagen (1973:349), och
4. ledighet för ferier eller för motsvarande uppehåll för lärare som är anställda inom utbildningsväsendet.

10 a §¹¹ Om den försäkrades sjukpenning i fall som avses i 10 § svarar mot sjukpenninggrundande inkomst av enbart anställning, gäller för dagar i sjukperioden som den försäkrade skulle ha utfört förvärvsarbete om han inte hade varit sjuk

1. att sjukpenning inte utges för den första dagen,
2. att hel sjukpenning för de två följande dagarna utgör 65 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten och beräknas enligt andra och tredje styckena, och
3. att hel sjukpenning för tid därefter utgör 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten och beräknas enligt andra och tredje styckena.

Skall sjukpenning utges för endast en dag skall till grund för beräkningen läggas det tal som erhålls när angiven procentandel av den sjukpenninggrundande inkomsten delas med årsarbetstiden. Talet avrundas till när-

⁹ Senaste lydelse 1991:1048.

¹⁰ Senaste lydelse 1991:1048. Ändringen innebär bl. a. att andra stycket upphävs.

¹¹ Senaste lydelse 1990:1516. Ändringen innebär bl. a. att fjärde och femte styckena upphävs.

maste hela krontal. Det multipliceras därefter med antalet timmar av ordinarie arbetstid eller däremot svarande normal arbetstid. Produkten utgör hel sjukpenning för dagen.

Skall sjukpenning utges för mer än en dag med samma procentandel skall, vid beräkning av sjukpenning för dessa dagar, det tal som erhållits enligt andra stycket andra meningen multipliceras med det sammanlagda antalet timmar av ordinarie arbetstid eller däremot svarande normal arbetstid som belöper på dagarna. Det tal som därvid erhålls delas med antalet dagar med sjukpenning. Kvoten utgör beloppet av hel sjukpenning för dag. Skall sjukpenning utges efter olika grader av nedsatt arbetsförmåga sammanläggs dock de timmar som avser samma grad för sig. Sjukpenning beräknas för varje sådan period för sig.

Om antalet timmar eller det sammanlagda antalet timmar enligt andra och tredje styckena inte uppgår till ett helt timental skall avrundning ske till närmaste hela timental, varvid halv timme avrundas uppåt. Sjukpenning avrundas till närmaste hela krontal.

Om den försäkrade gått miste om sjukpenning till följd av bestämmelserna i första stycket 1 eller 4 § första stycket 1 för sammanlagt tio dagar under de senaste tolv månaderna, utges sjukpenning för dag som avses i första stycket 1 med 65 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten och beräknas enligt andra och tredje styckena.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Riksförsäkringsverket får meddela föreskrifter om schablonberäkning av ordinarie arbetstid och däremot svarande normal arbetstid.

10 b §¹² Om den försäkrades sjukpenning i fall som avses i 10 § svarar mot sjukpenninggrundande inkomst av såväl anställning som annat förvärvsarbete beräknas beloppet av hel sjukpenning för dag enligt följande. Den del av sjukpenningen som svarar mot inkomst av anställning beräknas enligt 10 a § första – fjärde styckena. Den del som svarar mot inkomst av annat förvärvsarbete beräknas enligt 4 § första stycket.

10 c §¹³ Utan hinder av föreskrifterna i 10 – 10 b §§ beräknas sjukpenning enligt 4 § första stycket när den försäkrade

1. är helt eller delvis arbetslös och anmäld som arbetssökande på arbetsförmedling samt är beredd att anta erbjudet arbete i en omfattning som svarar mot den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten,
2. skall uppbära sjukpenning för tid då annars havandeskapspenning, föräldrapenning eller rehabiliteringspenning skulle ha uppburits, eller
3. är inskriven vid arbetsmarknadsinstitut eller efter förmedling av en arbetsmarknadsmyndighet genomgår yrkesutbildning.

Vid beräkning av sjukpenning på en sjukpenninggrundande inkomst som omfattar ersättning för sådan vård som avses i 12 § skall sjukpenning som svarar mot denna ersättning beräknas enligt 4 § första stycket.

16 §¹⁴ Om en arbetstagare har rätt till lön under sjukdom enligt statliga, kommunala eller landstingskommunala bestämmelser, kan regeringen fö-

¹² Senaste lydelse 1990: 1516.

¹³ Senaste lydelse 1991: 1974. Ändringen innebär att tredje stycket upphävs.

¹⁴ Senaste lydelse 1990: 1516.

reskriva undantag helt eller delvis från bestämmelserna om rätt till sjukpenning.

I den mån sådant undantag inte har föreskrivits får arbetsgivaren i den ordning regeringen bestämmer uppbära arbetstagarens sjukpenning till den del den inte överstiger den utbetalda lönen.

En överenskommelse, som innebär att en arbetsgivare som har utgivit lön till en arbetstagare under sjukdom har rätt att uppbära dennes sjukpenning, är bindande för försäkringskassan om den har form av kollektivavtal och på arbetstagarsidan har slutits eller godkänts av en organisation som är att anse som huvudorganisation. Ett sådant kollektivavtal får en arbetsgivare som är bunden av avtalet efter överenskommelse åberopa även i fråga om arbetstagare som inte omfattas av avtalet men sysselsätts i arbete som avses i det. Regeringen får meddela föreskrifter om sjukpenningberäkning och handläggning av sjukfall för arbetstagare hos staten som omfattas av sådant avtal.

Regeringen får även meddela föreskrifter om sjukpenningberäkning för arbetstagare med statligt reglerad anställning som är anställda hos en annan arbetsgivare än staten och som omfattas av sådant kollektivavtal som anges i tredje stycket.

Har en försäkrad drabbats av sjukdom utom riket och därvid erhållit underhåll genom utrikesförvaltningens försorg får förvaltningen i den ordning regeringen bestämmer från försäkringskassan erhålla den försäkrades sjukpenning, i den mån den inte överstiger vad som har utgivits i underhåll.

Sjukpenning som betalas ut enligt denna paragraf till en arbetsgivare skall minskas med lön under sjukdom som arbetsgivaren utger till arbetstagaren för samma tid som sjukpenningen avser, dock endast med den del av lönen under sjukdom som överstiger lönen i arbetet med 75 procent när sjukpenning utges med den procentandel som anges i 4 § första stycket 2, med 90 procent när sjukpenning utges från och med den fjärde till och med den nittionde dagen i sjukperioden med den procentandel som anges i 4 § första stycket 3, med 80 procent när sjukpenning utges från och med den nittioförsta till och med den trehundra sextiofemte dagen i sjukperioden med den procentandel som anges i 4 § första stycket 3 och med 70 procent för tid därefter när sjukpenning utges med den procentandel som anges i 4 § första stycket 4. Härvid har bestämmelserna i 4 § tredje och femte styckena motsvarande tillämpning.

4 kap.

6 §¹⁵ Hel föräldrapenning utgör lägst 60 kronor om dagen (garantinivå).

Föräldrapenning för de första 180 dagarna utges med belopp motsvarande föräldrarnas sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, om föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför har varit försäkrad för en sjukpenning över garantinivån.

Utöver vad som anges i andra stycket utges föräldrapenning för varje barn för 180 dagar med belopp motsvarande förälderns sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, och 90 dagar med belopp enligt garantinivån.

Vid flerbarnsbörd utges föräldrapenning enligt 3 § andra stycket för 90 dagar med belopp motsvarande förälderns sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, och 90 dagar med belopp enligt garantinivån.

När föräldrapenning enligt andra—fjärde styckena skall utges med belopp motsvarande förälderns sjukpenning, skall beräkningen ske enligt 3 kap. med undantag av 5 § fjärde—sjätte styckena samt 10 a och 10 b §§. Därvid skall dock föräldrapenning för dag beräknas efter 90 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365, och även utges för den första dagen.

Utan hinder av vad som föreskrivs i andra—fjärde styckena skall, om förälderns sjukpenninggrundande inkomst har sänkts enligt 3 kap. 5 § tredje stycket 5, föräldrapenningen till dess barnet fyller två år beräknas lägst på grundval av den sjukpenninggrundande inkomst som gällde innan sänkningen skedde eller den högre inkomst som löneutvecklingen inom yrkesområdet därefter föranleder, om föräldern avstår från förvärvsarbete för vård av barn. Är kvinnan gravid på nytt vid utgången av denna tid och beräknas barnets födelse ske inom sex månader eller föds barnet inom nämnda tid, skall hennes föräldrapenning även fortsättningsvis beräknas på motsvarande sätt.

14 §¹⁶ Hel tillfällig föräldrapenning utges till en förälder som avstår från förvärvsarbete. Halv eller fjärdedels tillfällig föräldrapenning utges till en förälder som arbetar högst hälften respektive högst tre fjärdedelar av den tid han skulle ha arbetat om han inte vårdat barnet. Bestämmelserna i 7 § andra stycket gäller i tillämpliga delar även i fråga om tillfällig föräldrapenning.

Om inte annat följer av tredje eller fjärde stycket eller 14 a § skall till grund för beräkningen av beloppet för hel tillfällig föräldrapenning för dag läggas det tal som erhålls när 80 eller, efter det att förmånen utgetts för 14 dagar för samma barn under ett år, 90 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten av anställning delas med årsarbetstiden. Vid beräkningen tillämpas 3 kap. 10 a § andra—fjärde styckena på motsvarande sätt för den tid som förmånen avser.

Skall tillfällig föräldrapenning utges på grundval av inkomst av annat förvärvsarbete beräknas hel förmån för dag efter 80 eller, efter det att förmånen utgetts för 14 dagar för samma barn under ett år, 90 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365. Beloppet avrundas till närmaste hela kronotal.

Skall tillfällig föräldrapenning utges på grundval av sjukpenninggrundande inkomst av såväl anställning som annat förvärvsarbete beräknas den del av förmånen som svarar mot inkomst av anställning enligt andra stycket medan den del av förmånen som svarar mot inkomst av annat förvärvsarbete beräknas enligt tredje stycket.

¹⁶ Senaste lydelse 1990:1516.

1 §¹⁷ Rätt till folkpension i form av *ålderspension* tillkommer försäkrad från och med den månad, varunder han fyller sextiofem år.

Uttag av ålderspension får begränsas till att avse tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av pensionen.

På särskild framställning av försäkrad utgår ålderspension för tid före den månad, varunder han fyller sextiofem år, dock tidigast från och med den månad, då han uppnår sextio års ålder. Pension enligt vad nu sagts må ej utgå till försäkrad, som äger komma i åtnjutande av tilläggspension enligt 12 kap. 1 § tredje stycket, med mindre han tillika gör motsvarande framställning enligt nämnda lagrum.

2 §¹⁸ Ålderspension utgör, där ej annat följer av vad i andra stycket samt 3 och 4 §§ sägs, för år räknat 96 procent eller, för gift försäkrad vars make åtnjuter folkpension i form av ålderspension eller förtidspension eller äger rätt till pension enligt 1 § första stycket, 78,5 procent av basbeloppet. Åtnjuter maken enligt 7 kap. 2 § tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förtidspension, utgår dock ålderspension med 82,9 procent, 87,25 procent respektive 91,6 procent av basbeloppet.

Börjar ålderspension utgå tidigare än från och med månad, varunder den försäkrade fyller sextiofem år, skall pensionen minska med fem tiondels procent för varje månad, som då pensionen börjar utgå återstår till ingången av den månad varunder den försäkrade fyller sextiofem år. Om pensionen börjar utgå senare än från och med sistnämnda månad, ökas pensionen med sju tiondels procent för varje månad, som då pensionen börjar utgå förflutit från ingången av den månad varunder den försäkrade uppnådde nämnda ålder; härvid må hänsyn dock ej tagas till tid efter ingången av den månad, under vilken den försäkrade fyllt sjuttio år, och ej heller till tid, då den försäkrade åtnjuter tilläggspension i form av ålderspension eller icke varit berättigad till folkpension.

4 §¹⁹ Då uttag avser tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av ålderspensionen skall minskning eller ökning enligt 2 och 3 §§ gälla motsvarande del av pensionen.

7 kap.

1 §²⁰ Rätt till folkpension i form av *förtidspension* har försäkrad, som fyllt sexton år, för tid före den månad, då han fyller sextiofem år, om hans arbetsförmåga på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel och nedsättningen kan anses varaktig.

¹⁷ Senaste lydelse 1992: 378.

¹⁸ Senaste lydelse 1990: 743.

¹⁹ Senaste lydelse 1992: 378.

²⁰ Senaste lydelse 1991: 1041.

Kan nedsättningen av arbetsförmågan inte anses varaktig men kan den antas bli bestående avsevärd tid, har den försäkrade rätt till folkpension i form av *sjukbidrag*. Sådant bidrag skall vara begränsat till viss tid; och skall i övrigt vad som är föreskrivet om förtidspension enligt första stycket gälla beträffande sjukbidrag.

2 §²¹ Försäkrad, vars arbetsförmåga är helt nedsatt, erhåller hel förtidspension.

Försäkrad, vars arbetsförmåga inte är helt nedsatt men är nedsatt med minst tre fjärdedelar, erhåller tre fjärdedels förtidspension.

Är den försäkrades arbetsförmåga nedsatt i mindre grad men med minst hälften, utges halv förtidspension.

I övriga fall utges en fjärdedels förtidspension.

3 a §²² En försäkrad som uppbär hel ålderspension enligt denna lag har inte rätt till förtidspension. Om en försäkrad uppbär tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels ålderspension enligt denna lag, har han inte rätt till högre förtidspension än en fjärdedel, halv respektive tre fjärdedelar av sådan pension.

4 §²³ Hel förtidspension utgör, där ej annat följer av vad i andra stycket sägs, för år räknat 96 procent eller, för gift försäkrad vars make åtnjuter folkpension i form av ålderspension eller förtidspension eller äger rätt till pension enligt 6 kap. 1 § första stycket, 78,5 procent av basbeloppet. Åtnjuter båda makarna förtidspension och är pensionen för endera eller båda sådan som i 2 § andra – fjärde styckena sägs, skall dock vid beräkning av pension hel förtidspension utgöra, om tre fjärdedels förtidspension utgår till andra maken, 82,9 procent, om halv förtidspension utgår till denne, 87,25 procent och, om en fjärdedels förtidspension utgår till maken, 91,6 procent av basbeloppet.

Om förtidspension utgår för tid efter det att ålderspension med stöd av 6 kap. 3 § upphört att utgå, skall förtidspensionen minskas med motsvarande tillämpning av bestämmelserna i 6 kap. 3 och 4 §§.

8 kap.

6 §²⁴ Rätt till *särskild efterlevandepension* har en efterlevande make som uppfyller villkoren för rätt till omställningspension enligt 4 §, om den efterlevandes möjlighet att bereda sig inkomst genom ett för honom lämpligt arbete är nedsatt med minst en fjärdedel alltsedan makens död och nedsättningen beror på arbetsmarknadsmässiga skäl, nedsatt hälsa eller annan därmed jämförlig omständighet samt kan antas vara inte endast kortvarig.

Rätten till särskild efterlevandepension inträder vid den tidpunkt då rätten till omställningspension upphör.

²¹ Senaste lydelse 1990:156.

²² Senaste lydelse 1992:378.

²³ Senaste lydelse 1983:960.

²⁴ Senaste lydelse 1988:881.

7 §²⁵ En efterlevande make, vars möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete är helt nedsatt, erhåller hel särskild efterlevandepension. Är den efterlevandes möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete inte helt nedsatt men är nedsatt med minst tre fjärdedelar, utges tre fjärdedels pension. Är den efterlevandes möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete nedsatt i mindre grad men med minst hälften, utges halv pension. I övriga fall utges en fjärdedels pension.

11 kap.

6 §²⁶ För varje år, för vilket pensionsgrundande inkomst fastställts för en försäkrad, skall pensionspoäng tillgodoräknas honom. I den mån den pensionsgrundande inkomsten härrör från inkomst av annat förvärvsarbete får dock pensionspoäng tillgodoräknas den försäkrade endast om tilläggspensionsavgift för året till fullo erlagts inom föreskriven tid. Utan hinder av att sådan avgiftsbetalning inte skett skall pensionspoäng tillgodoräknas den försäkrade för de båda år som närmast föregått det då pension vid bifall till ansökningen skulle börja utgå. Pensionspoäng skall vidare alltid tillgodoräknas för pensionsgrundande inkomst som härrör från inkomst som avses i 3 § första stycket d.

Pensionspoäng som i första stycket sägs är den pensionsgrundande inkomsten delad med det vid årets ingång gällande basbeloppet. Pensionspoäng beräknas med två decimaler, dock lägst till en hundraedels poäng.

Har försäkrad under minst halva året åtnjutit en fjärdedels, halv eller tre fjärdedels förtidspension enligt 13 kap. 2 §, skall han, utöver pensionspoäng enligt första stycket tillgodoräknas, om han åtnjutit en fjärdedels förtidspension, en fjärdedel, om han åtnjutit halv förtidspension, hälften och, om han åtnjutit tre fjärdedels förtidspension, tre fjärdedelar av det poängmedeltal som avses i andra stycket av nämnda paragraf. Vad nu sagts skall inte gälla om pensionen enligt 6 kap. 1 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring är samordnad med livränta. Är endast en del av pensionen samordnad med livräntan, beaktas dock så stor del av poängmedeltalet som svarar mot förhållandet mellan den del av pensionen, som inte är samordnad med livräntan, och pensionen.

Har försäkrad under olika tider av året åtnjutit hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förtidspension, skall vid tillämpning av tredje stycket den pension som utgått under den längsta tiden anses ha utgått under hela tiden. Har pensionerna utgått under lika lång tid av året skall den för den försäkrade gynnsammaste beräkningsgrunden tillämpas.

Oavsett bestämmelserna i denna paragraf skall försäkrad för år, varunder han åtnjutit förtidspension enligt 13 kap. 2 §, alltid tillgodoräknas lägst pensionspoäng motsvarande vad enligt nämnda paragraf skall antagas hava tillgodoräknats honom för samma år. Den pensionspoäng som tillgodoräknas får sammanlagt inte överstiga 6,50.

²⁵ Senaste lydelse 1988:881.

²⁶ Senaste lydelse 1984:867.

1 §²⁷ Rätt till tilläggspension i form av *ålderspension* tillkommer försäkrad från och med den månad, varunder han fyller sextiofem år, under förutsättning att pensionspoäng tillgodoräknats honom för minst tre år.

Uttag av ålderspension får begränsas till att avse tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av pensionen.

På särskild framställning av försäkrad utgår, under förutsättning som i första stycket sägs, ålderspension för tid före den månad, varunder han fyller sextiofem år, dock tidigast från och med den månad, då han uppnår sextio års ålder. Pension enligt vad nu sagts må ej utgå till försäkrad, som äger komma i åtnjutande av folkpension enligt 6 kap. 1 § tredje stycket, med mindre han tillika gör motsvarande framställning enligt nämnda lagrum.

4 §²⁸ Då uttag avser tre fjärdedelar, hälften eller en fjärdedel av ålderspensionen skall minskning eller ökning enligt 2 och 3 §§ gälla motsvarande del av pensionen.

13 kap.

1 §²⁹ Rätt till tilläggspension i form av *förtidspension* har enligt vad nedan sägs försäkrad för tid före den månad, då han fyller sextiofem år, om hans arbetsförmåga på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan är nedsatt med minst en fjärdedel och nedsättningen kan anses varaktig samt den försäkrade skall tillgodoräknas pensionspoäng för tid före det år, varunder pensionsfallet inträffat.

Kan nedsättningen av arbetsförmågan inte anses varaktig men kan den antas bli bestående avsevärd tid, har den försäkrade rätt till tilläggspension i form av *sjukbidrag*. Sådant bidrag skall vara begränsat till viss tid; och skall i övrigt vad som är föreskrivet om förtidspension enligt första stycket gälla beträffande sjukbidrag.

Föreskrifterna i 7 kap. 2, 3 och 3 a §§ skall tillämpas även beträffande förtidspension enligt detta kapitel.

21 kap.

1 §³⁰ Den som är inskriven hos en allmän försäkringskassa, men inte är försäkrad för en sjukpenning som, beräknad enligt 3 kap. 4 § första stycket 3, uppgår till garantinivån enligt 4 kap. 6 §, skall kunna genom frivilliga avgifter försäkra sig för erhållande av sjukpenning eller sjukpenningtillägg.

²⁷ Senaste lydelse 1992: 378.

²⁸ Senaste lydelse 1992: 378.

²⁹ Senaste lydelse 1991: 1041.

³⁰ Senaste lydelse 1990: 1516.

Den som inte har rätt till sjukpenning enligt 3 kap. 1 § får försäkra sig för sjukpenning som uppgår till lägst 20 kronor och högst till garantinivån enligt 4 kap. 6 §. Den som har rätt till sjukpenning enligt 3 kap. 1 § får försäkra sig för sjukpenningtillägg, som tillsammans med den sjukpenning som han är berättigad till enligt 3 kap. 4 § första stycket 3 uppgår till lägst 20 kronor och högst till garantinivån.

En frivillig försäkring påverkas inte av att den försäkrades sjukpenning enligt 3 kap., under där angivna förutsättningar, beräknas med tillämpning av 5 § femte stycket eller 10a eller 10 b § nämnda kapitel.

Försäkringen skall efter den försäkrades val gälla med en karenstid av 3 eller 30 dagar eller utan sådan karenstid.

Rätt till inträde i den frivilliga försäkringen eller förkortning av gällande karenstid enligt fjärde stycket tillkommer endast den som är under 55 år.

Ersättning enligt denna paragraf utges inte för tid efter ingången av den månad då den försäkrade börjar uppbära hel förtids- eller ålderspension.

22 kap.

8 §³¹ Hel rehabiliteringspenning utgör för dag 95 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med 365. Rehabiliteringspenningen avrundas till närmaste hela krontal.

11. I fall då rätt till barntillägg föreligger för december 1989 gäller fortfarande äldre bestämmelser om denna förmån. Dock skall barntillägg som utges till sådan pension som anges i 6 kap. 1 § andra stycket och 7 kap. 2 § andra – fjärde styckena utgöra motsvarande andel av barntillägg till hel pension.

1. Denna lag träder i kraft såvitt avser 3 kap. 7 § den 1 januari 1993, såvitt avser övriga delar av 3 kap. samt 4 kap., 21 kap. och 22 kap. den 1 april 1993 och i övrigt den 1 juli 1993.

2. Äldre bestämmelser skall fortfarande gälla i fråga om sjukpenning och pension som avser tid före ikraftträdandet.

3. Vid tillämpning av de nya bestämmelserna i 3 kap. 4 § första stycket 3 och 4 i fall då sjukperioden har påbörjats före den 1 juli 1992 bortses från tid före nämnda datum.

4. För den som vid ikraftträdandet uppbär två tredjedelar av hel förtidspension eller två tredjedelar av hel särskild efterlevandepension tillämpas de nya bestämmelserna i 7 kap. 2 och 4 §§ samt 8 kap. 7 § första gången vid omprövning som görs i anledning av en framställning av den försäkrade eller på annan grund.

5. Äldre bestämmelser i 6 kap. 2 § och 7 kap. 4 § skall fortfarande gälla i fråga om pension som utges till gift försäkrad vars make uppbär två tredjedels pension.

6. Om den försäkrade under minst halva året uppburit två tredjedels förtidspension skall äldre bestämmelser i 11 kap. 6 § tillämpas vid tillgodoräknande av pensionspoäng. Om den försäkrade under olika tider av

året uppburit hel, tre fjärdedels, två tredjedels, halv eller en fjärdedels förtidspension skall äldre bestämmelser i 11 kap. 6 § tillämpas om två tredjedels förtidspension utgått under den längsta tiden. Har pensionerna utgått under lika lång tid av året skall de äldre bestämmelserna tillämpas om denna beräkningsgrund är gynnsammast för den försäkrade.

På regeringens vägnar

BO KÖNBERG

Karin Laan
(Socialdepartementet)

